

Legen Schappen Door Het Coronavirus

VAKARTIKEL ACTION LAB

Onderwijsinstelling:

Hanzehogeschool Groningen
Instituut voor Bedrijfskunde
Action lab

Vak:

Kennislab

Coaches:

Dhr. Delano Maccow (hoofdcoach)
Mevr. Iija Hagenauw

Student:

Nina van Roon
360362
BKV4B
Groep 7

Inleiding

In 1837 is door Procter & Gamble, in Cincinnati (VS), het eerste warenhuis ter wereld opgericht. Rond de 19de eeuw ontstonden steeds meer warenhuizen, met name in de Verenigde Staten. Europa bleef niet achter. In 1912 werd Vroom & Dreesmann geopend in Amsterdam, gevolgd door de Bijenkorf in 1914. Een warenhuis wordt ook wel departement store genoemd. Zoals de naam beschrijft is een warenhuis een winkel die bestaat uit meerdere afdelingen, zoals cosmetica, mode, decoratie, elektronica, speelgoed, boeken, verzorgingsartikelen en sportartikelen. De verschillende afdelingen zijn ruim opgesteld, waardoor de winkel luxe uitstraalt. Daarnaast lopen er veel medewerkers rond, op deze manier kan de klant makkelijk en snel om hulp vragen. Om de klant zo lang mogelijk binnen te houden, biedt een warenhuis meestal de mogelijkheid om te lunchen.

Tegenwoordig is Macy's warenhuis het grootste warenhuis ter wereld. Macy's warenhuis is 200.000 m² groot en gevestigd in New York. Naast enorme warenhuizen, kent Nederland ook warenhuizen op kleinere schaal. Zo zijn er lokale warenhuizen, maar ook de Action is een warenhuis. Action is een budgetwarenhuis met een wisselend assortiment van betaalbare en alledaagse producten. Om de producten voor een lage prijs te verkopen, kopen budgetwarenhuizen zoals Action haar producten in lageloonlanden. In lageloonlanden liggen de loonkosten lager dan in Amerikaanse en West-Europese landen, waardoor de producten goedkoper geproduceerd kunnen worden. Landen zoals India, China, Thailand, Vietnam, Filipijnen, Mexico en Pakistan zijn lageloonlanden, landen waar het voor een budgetwarenhuis interessant is te produceren en/of in te kopen.

Afbeelding: Macy's warenhuis

In december 2019 brak een pandemie, wereldwijde epidemie, uit. Het betreft een coronavirus dat klachten kent als neusverkoudheid, hoesten, keelpijn of koorts. Het coronavirus is als eerst geconstateerd in de regio Wuhan in China. Het coronavirus is een soort longontsteking en kan leiden tot de COVID-19 ziekte. Het aantal besmettingen is de afgelopen tijd enorm snel gegroeid. Naast China, heeft het coronavirus zich wereldwijd verspreid. In Nederland is de eerste patiënt met het coronavirus gemeten op 27 februari 2020. Tot op de dag van vandaag stijgt het aantal besmettingen en ligt de teller op 16 maart 2020 op 156.396 besmettingen wereldwijd.

“Wanneer China niest is de hele wereld ziek” (van der Heijden, 2020). Het coronavirus kan grote gevolgen hebben op de inkoop van de budgetwarenhuizen. Zo ligt in China het dagelijkse leven stil en geldt er een reisverbod. Scholen, bedrijven en fabrieken zijn dicht, waardoor budgetwarenhuizen problemen rondom de inkoop niet kunnen uitsluiten. Tevens is het mogelijk dat de prijzen van de producten stijgen. China is het land die tot op heden het zwaarst is getroffen door het coronavirus, tevens is China het land waar budgetwarenhuizen de meesten producten inkopen.

Hoe langer het coronavirus zich verspreid, hoe onzeker de situatie wordt voor zowel de supply chain als de warenhuizen en de consument. De urgentie van dit artikel raakt vele domeinen: demografisch, politiek, economisch, sociaal, maatschappelijk als bedrijfskundig. Wie wordt de grootste wereldmacht, globaal of lokaal inkopen, wat zijn de gevolgen voor de overbevolking en wat doet het met de zelfredzaamheid van de mens? De wereld zal hierdoor niet terugkomen zoals we de wereld kenden voor de uitbraak van het coronavirus. Is dit een probleem, of wordt de wereld door het coronavirus onbewust de goede kant opgeduwd?

Het coronavirus is actueel en eenieder kan besmet raken, met als bedrijfskundige urgentie hoe de supply chain draaiende te houden als een pandemie uitbreekt.

Het coronavirus is uitgegroeid tot een crisis en kan gezien worden als de ultieme test, namelijk of de supply chain voorbereid was op een pandemie of niet? Wat door het coronavirus duidelijk is geworden, is dat de gehele inkoopketen niet transparant is. De bedrijven hebben geen zicht, op waar hun producten daadwerkelijk vandaan komen. De bestellijnen met bijvoorbeeld China waren kort, het voorraadniveau lag laag en de behoefte aan alternatieve opties was er niet.

Wat voor impact heeft een pandemie, zoals het coronavirus, op de supply chain?

Afbeelding: Maatregelen tegen het coronavirus: mondkapjes

Wat leert de wetenschap ons?

Gestart als epidemie, nu een pandemie. Een epidemie is een besmettelijke ziekte die zich onder mens en dier verspreidt. Het verschil met een normale griep zit hem in de gelijktijdigheid en frequentie van de verspreiding van het virus (Ensie, 2015). Echter heeft het coronavirus zich verspreid over de landsgrenzen en heerst het virus in verscheidene landen en werelddelen (Ensie, 2017). Tedros Adhanom Ghebreyesus, de directeur-generaal van Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft het coronavirus daarom tot pandemie benoemd (NOS, 2020).

Elke crisis, ramp, epidemie of pandemie is het gevolg van het eigen regeren. Landen, regeringen, maar ook organisaties moeten samenwerken. Een globaal actieplan of reisovereenkomst had positieve gevolgen kunnen hebben voor het coronavirus. Landen en regeringen hadden van elkaars kennis en wetenschap kunnen leren. Het sluiten van de landgrenzen voor essentiële wetenschappers en artsen belemmert het bestrijden van het coronavirus. Wanneer ieder voor zich regeert en handelt, ontstaat een grote verdeeldheid in de wereld. Deze verdeeldheid zal niet alleen de duur van het coronavirus verlengen, maar kan ook in de toekomst zorgen voor een nieuwe pandemie of ramp. Een stap in de goede richting betekent wereldwijde solidariteit. Het zal niet alleen het coronavirus bestrijden, maar ook de toekomstige pandemieën of rampen doen verhelpen (Harari, 2020). Tevens ontstaat er een emergente, een grote groep mensen die samen iets willen bereiken. Deze mensen zijn onbekend en de groep is tijdelijk, ongewoon en instabiel. De diversiteit binnen een emergente is groot.

Inkoop hangt nauw samen met het keten en de strategie van een organisatie. Een organisatie doet inkopen om tot het uiteindelijk eindproduct te komen. Hiervoor zijn alle schakels in de keten verantwoordelijk. De organisatie moet weten wat haar plek is in de keten, en hoe de keten voor en na de organisatie geregeld is. De organisatie moet de inkoopstrategie aanpassen aan de organisatiestructuur. Daarnaast zijn de dimensies tactisch en operationeel van belang. Het beheersen van een leveranciersbestand, het inkopen zelf en het creëren van meerwaarde (Faber-De Lange & Pieters, 2019, pp. 18). Wanneer de organisatie de start van haar producten verbindt met de eindconsument, is de logistieke keten in beeld gebracht. Het is belangrijk dat elke schakel in de keten draaiende wordt gehouden. De zwakste schakel bepaalt de mate van succes binnen de gehele keten.

Inkoop maakt plaats voor de supply chain. Supply chain wordt ook wel ketenbeheer genoemd. Het ontwerpen, plannen, uitvoeren, controleren en bewaken van processen en samenwerken met leveranciers en afnemers voor de beste functionaliteit van de keten. De belangrijkste taken van de supply chain zijn het optimaliseren en beheren van de voorraad. Hiervoor zijn nauwkeurige vraagvoorspellingen en voorraadaanvullingen nodig. Met seizoensinvloeden moet rekening worden gehouden, maar ook met “abnormale” situaties. De supply chain moet rekening houden met de kwaliteit, klanttevredenheid, flexibiliteit en kostenreductie (Lunter, 2020).

Leren omgaan met en het beheersen van risico's is belangrijk wanneer een organisatie haar doelstelling wil behalen. Zo verandert bij een pandemie het dagelijkse leven van de mensen. Deze pandemie is dodelijk, waardoor mensen thuis moeten blijven. Thuis werken maakt daarbij onderdeel uit van de

overlevingsstrategie. Groot gevolg van de pandemie is dat bedrijven failliet kunnen gaan. Zo meldt Armand Hoftijzer (Het Parool, 2009), adviseur risicobeheer bij Aon, dat bedrijven in hun rampenplan rekening moeten houden dat van een uitval van dertig tot vijftig procent van de medewerkers tijdens een griepandemie. Bedrijven moeten daarom vooraf mensen verantwoordelijk stellen voor bepaalde taken.

Een virus heeft als enigste doel zichzelf vermenigvuldigen, hoewel het virus dat niet zelf kan doen. Het virus heeft levend organisme (planten dieren mensen) of cellen nodig om zich te vermenigvuldigen en bestaat uit erfelijk materiaal met daaromheen eiwitten. Het virus herkent de cel, bindt zich en dringt naar binnen (de Jong, 2020, 00:20–01:00). Binnen in die cel wordt het virus verspreid en besmet zo het virus ook andere cellen. Een virus doet zich steeds vaker voor en de mate van verspreiding is groter door de wereldwijde bevolkingsgroei. Door de bevolkingsgroei is er een voedselproductie toename en leven dier en mens steeds dichterbij elkaar. Daarnaast neemt het aantal wereldwijde reizen en handel toe en is sprake van klimaatverandering. Door de klimaatverandering leven er steeds meer insecten, die verschillende virussen kunnen verspreiden. Daarnaast worden virussen sterker en passen ze zichzelf aan (Koopmans, 2018, 03:56-09:16).

Het coronavirus heeft een zoönotische oorsprong. Dat betekent dat het coronavirus zich, onder natuurlijke omstandigheden, van dieren tot de mens overgedragen heeft. In de wandelgang circuleren verhalen dat de bevolking van China het coronavirus is opgelopen bij het eten van vleermuizensoep. Hier is geen wetenschappelijk bewijs voor. Naast de vleermuis zijn de voedselmarkten waar kort voor de handel de dieren nog in leven zijn of geslacht worden (Bogner, 2020, p. 8). Omdat dit coronavirus een nieuw, actueel en vrijwel onbekend virus is, heeft

de wetenschap weinig kennis over de duur en het verloop van het coronavirus. Echter zijn er veel factoren die de duur en het verloop kunnen beïnvloeden. Namelijk of het coronavirus een agressief virus is en of het vaccin tijdig gevonden wordt. Tevens hangt het van de bevolking af, houdt de bevolking zich aan de maatregelen? Om een goede indicatie van het verloop en duur van het coronavirus te geven moeten autoriteiten de historie van pandemieën kennen en kunnen vergelijken of combineren met de omstandigheden van nu.

Afbeelding: Voedselmarkt in China

Naast het coronavirus zijn in het verleden meerdere virussen tot pandemie benoemd. De laatste heersende pandemie was in 2009/2010, namelijk de Mexicaanse griep. Dit virus was vergelijkbaar met een gewone griep, echter stierven hieraan relatief veel jongeren. Wereldwijd stierven tussen de 123.000 en 203.000 mensen aan de Mexicaanse griep. Een van de grotere pandemieën was de Spaanse griep (1918-1920). Het dodenaantal is breed geschat en lag op 20 tot 100 miljoen doden wereldwijd. Dit aantal is meer dan de slachtoffers van de eerste en tweede wereldoorlog samen. Volgens Koopmans van het Erasmus MC komt het coronavirus in ernst overeen met de Spaanse griep (NOS, 2020). Echter zijn er grote verschillen. 1 op de 5 procent van de wereldbevolking stierf aan de Spaanse griep. Vooralsnog bekend sterft een minimaal percentage van het aantal besmette mensen aan het coronavirus. Dit

komt mede doordat in de tijd van de Spaanse griep er geen medische hulp was, zoals we die nu kennen. Tevens beschikte ze nog niet over wetenschappelijke kennis en bestonden vaccins nog niet (Speksnijder, 2020).

Het coronavirus kan dus niet vergeleken worden met pandemieën uit de geschiedenis. Daarom is het van belang dat de kennis van en de ervaringen met het coronavirus en de crisis positief gebruikt worden voor de toekomst. Het is dan ook belangrijk de gevolgen van het coronavirus in kaart te brengen. Gericht op de supply chain beginnen de gevolgen bij de extreme vraagbewegingen van de consument. De vraag naar toiletpapier, plastic handschoentjes, mondkapjes, pasta en rijst stijgt enorm. Consumenten slaan compleet aan het hamsteren, waardoor de schappen in winkels leeg zijn. Door de lege schappen en de vele vraag naar de betreffende producten gaan de fabrieken meer produceren. De verhoogde productie heeft overproductie tot gevolg. De consument heeft thuis namelijk nog voor 10 jaar aan toiletpapier staan. Het effect wat hier optreedt wordt ook wel Bullwhip effect genoemd.

Het gaat hier mis in de communicatie. Gebrek aan kennis, vertrouwen en zekerheid in samenhang met kuddegedrag leidt tot hamsteren bij de consument. In de toekomst moet de voorraad beter gecommuniceerd worden naar de consument, waardoor vraag en aanbod in balans blijft. Beeldmateriaal speelt hierbij een grote rol. Ondanks voor de consument onbekende grote voorraden, levert de logistiek door gebrek aan flexibiliteit ook problemen op. Vrachtwagens zitten vol, en het aantal vrachtwagens is lastig uit te breiden en de ritten zijn strak gepland. Hierdoor kan er niet ingespeeld worden op onverwachte extreme vraagveranderingen van de consument. Om toch aan de verhoogde vraag te kunnen voldoen, wordt kantoorpersoneel ingezet op de vrachtwagen. Dit personeel is

onervaren. Dit kost tijd, heeft lege schappen tot gevolg en vergroot de kans op fouten (Veenstra, 2020).

Stephen P. Kaufman (Jorritsma, 2020), noemt het volgende voorbeeld:

“Amerikaanse fabrikant ontdekt dat een Britse leverancier van een halffabricaat de productie moet staken, omdat een Italiaanse leverancier van een onderdeel vanuit China niets krijgt omdat de fabriek is gesloten”. Niet alleen het lezen van deze zin is lang en complex, ook het hele inkoopproces. Voor de pandemie verliepen de inkoopprocessen goed en was geen alternatieve optie nodig. Het coronavirus vergoot de complexiteit uit en laat zien dat supply chain-medewerkers onbekend zijn met verdere niveaus in de keten.

Levens redden staat nu op prioriteit één. Desalniettemin kunnen nationale, staats- en lokale overheden en volksgezondheidsinstanties maatregelen treffen om het coronavirus te helpen aanpakken en de toekomst een stap voor te zijn. Nederland heeft veel politieke en economische invloed en zet zichzelf vaak op nummer één. Daardoor zou Nederland Afrikaanse en Zuid-Aziatische landen kunnen helpen zich voor te bereiden op een pandemie. Hierdoor worden niet alleen levens gered in die landen, maar kan wereldwijde verspreiding vertraagd worden. Daarnaast moeten de basisgezondheidszorgsystemen versterkt worden en kan de infrastructuur verbeterd worden door meer gebouwen voor de zorg te creëren. Een gevolg is dat er meer gezondheidsmedewerkers nodig zijn en daardoor zich meer mensen opleiden in de zorg. De gezondheidsmedewerkers leveren mogelijk vaccins en kunnen door middel van patronen een uitbraak vroegtijdig aankondigen (Gates, 2020). Tevens zijn er nog veel meer technische ontwikkelingen waarin geïnvesteerd moet worden, wat eigenlijk aangeeft dat er geld vrijgegeven moet worden voor de ontwikkelingen rondom de zorg. Voor het

coronavirus bestond was in de zorg al een groot tekort aan personeel. Een vraag die gesteld kan worden is hoeveel medewerkers na het coronavirus nog een toekomst in de zorg ambiëren.

Naast technologische inspanningen zijn ook diplomatieke inspanningen nodig. Uit recent onderzoek (Petitjean, 2020) blijkt, dat het loont om slim te investeren in de supply chain. Niet alleen om kosten te besparen, maar ook om de extreme gevolgen van zowel een epidemie als pandemie voor te zijn. Zo blijkt uit onderzoek (Molenaar, 2020) dat organisaties die minder afhankelijk zijn van één productieland, minder hinder hebben van het coronavirus. Bedrijven zijn hedendaags te afhankelijk van China, het land dat door het coronavirus zich in een complete lockdown bevindt. Een lockdown betekent dat geen export vanuit China kan plaatsvinden en dat die lockdown het gehele inkoopproces van Nederland belemmert. Bedrijven die niet uit eigenbelang beslissen, maar hun eigenbelang afwegen met andere bedrijven, dragen bij aan meer en een betere ketensamenwerking. Daarbij maken we tegenwoordig gebruik van moderne verbindingsmogelijkheden, dat communiceren in tijden van het coronavirus mogelijk maakt.

Afbeelding: China in lockdown

Maria Petronella Gerarda Koopmans is een Nederlands hoogleraar virologie en meldt in een onlinevideo (Koopmans, 2018) dat Nederland weet in welke invalshoek het probleem zal plaatsvinden. De vraag of Nederland voorbereid is op een pandemie, was lastig te beantwoorden. Wel kan de wereld snel reageren op een uitbraak, maar moet er structureel en systematisch actie ondernomen worden. Wereldwijd moet het coronavirus met multidisciplinaire samenwerking opgepakt worden. Het systeem moet beheerst worden om zo te voorspellen waar het fout gaat. Als de fout bekend is kan er zodanig ingegrepen worden dat het in de toekomst niet uitbreekt.

Nederland, waaronder ook de supply chain, was niet voorbereid op een pandemie, zoals het coronavirus.

Hoe gaat het in de praktijk?

Een goede kwaliteit tegen heel lage prijzen

Een van de budgetwarenhuizen is Action, een winkel met een wisselend assortiment van betaalbare en alledaagse producten. De eerste Action is opgericht door Gerard Deen en Rob Wagemaker in juli 1993 in Enkhuizen. Het aantal winkels groeide al snel, in 2005 volgend een eerste internationale winkel in België. Inmiddels kent Action ruim 1.600 winkels, acht distributiecentrums en 53.000 medewerkers in zeven verschillende landen. Het assortiment van Action kent ruim 6.000 producten in 14 verschillende productgroepen. Action heeft een groot afwisselt assortiment, omdat slechts 30% vast in de winkelschappen ligt.

De beleveringskosten van Action moesten zo laag mogelijk zijn. De supply chain werd namelijk per dag ingericht en verliep verder goed. Eind 2018 kreeg Action voor het eerst echte voorraadproblemen. Action

heeft winkelopeningen moeten uitstellen omdat Action niet aan de bevoorrading kon voldoen.

Action had weinig kennis van de supply chain en was vooral gefocust op het logistieke gedeelte, waaronder de kosten voor belevering zo laag mogelijk houden. De producten werden ingekocht bij Nederlandse groothandelaren, importeurs en producenten. De helft van de Actionproducten zijn ingekocht in Azië en in bijna elke productgroep zitten artikelen die afkomstig zijn uit China. In Nederland waren twee distributiecentra en in Frankrijk één. Per boot werden de producten geleverd aan de verschillende distributiecentra en vanuit daar werden de producten getransporteerd naar de winkels van Action. De verantwoordelijkheid van de planning voor de goederenstromen lag tot 2014 bij de inkopers. Vanaf toen werkte de Action zelf aan de planning.

Naarmate het aantal distributiecentra groeide, werd dit systeem steeds minder aantrekkelijk. Het voorraadvorsel per winkel was groot. Bij sommige winkels was zelfs een te kort en waren de schappen leeg. Daarnaast liepen de kosten op, door het uitbesteden van de distributie in Frankrijk. De afdeling kon niet meer functioneel werken en had het zwaar. Action had de supply chain niet onder controle (Bous, 2020).

Helaas wilde Action geen commentaar geven op de opgestelde interviewvragen. Hierdoor is de werkelijke veranderingen binnen de supply chain van Action, door het coronavirus, niet in kaart gebracht. Wel blijkt dat Action verschillende tijdelijke noodmaatregelen heeft getroffen. Zo worden de leveranciers niet meer na zestig dagen betaald maar moeten de leveranciers negentig dagen wachten op hun geld. Door eenzijdige aanpassing van de betalingstermijn wil Action haar misgelopen verkopen compenseren. Tevens moet de producent afwachten of

Action haar eerder bestelde goederen nog gaat afnemen. Alle openstaande bestellingen in Frankrijk zijn reeds geannuleerd. De kans dat in Nederland orders teruggeschroefd worden is groot, Action bekijkt per distributiecentrum waar de behoefte ligt. Action veert op de krachten van haar leveranciers en zet hierbij de leveranciers klem.

In België, Frankrijk, Polen, Oostenrijk en een deel van Duitsland zijn alle fysieke Action winkels dicht. Dit komt neer op ongeveer 900 van de 1600 winkels totaal. Het gevolg van het sluiten van deze winkels is dat ruim 20.000 medewerkers thuis zitten. Dit heeft een groot effect op de liquiditeitspositie van Action, aangezien veel minder omzet binnen komt dan voor het coronavirus (Hanff, 2020). In Nederland zijn alle fysieke winkels nog wel open, echter treft Action hier maatregelen. Zo staat bij binnenkomst van de winkel handgel klaar en zijn de winkelwagens gedesinfecteerd. Er geldt een maximaal van 100 mensen per winkel en voor de anderhalve meter afstand is er tape op de vloer geplakt. Bij de kassa zijn kassaschermen geplaatst en wordt de kassaomgeving elk halfuur schoongemaakt.

Afbeelding: Lege schappen Action

Klanten van Action hebben met name behoefte aan producten die helpen tegen het coronavirus, waaronder schoonmaakartikelen, handgel, verzorgingsproducten en toiletpapier. Daarnaast werken of zitten veel mensen thuis waardoor tijd ontstaat voor andere dingen. Naast de dagelijkse behoefte is er veel vraag naar sportartikelen, speelgoed, bouw materiaal en thuiswerkproducten. Ook in de Action slaan mensen compleet aan het hamsteren, met lege schappen tot gevolg. Action wil een bijdrage leveren door zo de supermarkten te helpen met de drukte.

Mijn eigen visie

Nederland is één groot dorp geworden, samen met de rest van de wereld wordt er dichtbevolkt geleefd. Hierdoor worden virussen tegenwoordig snel verspreidt. Het virus kan vandaag op het vliegtuig in bijvoorbeeld China stappen en is morgen in Nederland. Echter kan een pandemie in de toekomst voorkomen worden door samen te werken. Landen moeten van elkaar leren door de wetenschap en kennis te delen. China had de rest van de wereld kunnen leren en voorbereiden over hoe om te gaan met het coronavirus. Wat artsen dinsdag in land X hebben ontdekt kan op woensdag in land Y levens redden. Niet alleen qua vaccin, maar ook over de maatregelen kan advies gevraagd worden. Hierdoor had een misschien verdere besmettingen voorkomen kunnen worden. Het vereist een goede globale samenwerking. Om goed te kunnen samenwerken zijn afspraken nodig en niet te vergeten transparantie en vertrouwen.

Het coronavirus laat zien dat bij het ontbreken van noodzaak niet aan alternatieve opties wordt gedacht. Een of twee niveaus in de inkoopketen waren altijd voldoende totdat een pandemie uitbak. In de toekomst moet de supply chain haar keten in kaart hebben en weten waar haar producten vandaan en naartoe gaan. Tevens moet de keten zo

transparant mogelijk worden gehouden en alternatieve opties als back-ups beschikbaar zijn. Daarnaast kunnen organisaties ervoor kiezen om uit meer dan een land in te kopen. Indien mogelijk, lijkt mij dat een verstandige keuze. Kortom in de toekomst moet de supply chain basis staan en meer oog komen voor “abnormale onwerkelijke omstandigheden” zoals een pandemie.

Positief is dat bij noodzaak de mensheid tot alles in staat is. Alle acties in Nederland en in de hele wereld zijn van enorm belang. Iedereen is hechter dan ooit, helaas zonder fysiek contact. Mensen hebben tijd en komen met de meest creatieve en goede oplossingen. Zo worden op allerlei manieren mondkapjes gemaakt en doen kinderen uitvoeringen voor de ramen van verzorgingstehuizen. Ouders hebben niet alleen hun eigen werk, maar moeten ook de kinderen helpen en bezighouden. Dit komt mede omdat iedereen machteloos is, maar we willen en moeten er samen bovenop komen. Het is belangrijk dat deze ervaringen en kennis als voorbeeld gebruikt worden en meegenomen worden in de toekomst. Tevens moeten deze creatieve ideeën niet vergeten worden, wanneer de wereld weer “normaal” is. Mensen denken bewust na over wat ze doen en nodig hebben in het leven.

Afbeelding: Zwaaien naar familieleden vanuit de hoogwerker

Ik ben van mening dat Action geen misbruik mag maken van haar leveranciers. Omdat Action later betaalt, wordt de leverancier klem gezet. De leverancier kan moeilijk haar personeel later betalen, omdat Action later betaald. De regering biedt steun, hier zou Action gebruik van moeten maken. Tevens heb ik zelf de lege schappen van Action ondervonden. Zo was ik opzoek naar bouw materiaal voor de onderneming van mijn vader. Heel Oosterwolde bleek aan het klussen te zijn. Alle verfkwasten, rollers, pur en verfbakjes waren uitverkocht. Tevens waren er geen handgel of plastichandschoenen meer te vinden.

De supply chain was niet klaar voor een pandemie, zoals het coronavirus. De keten was onbekend en de winkels kunnen niet inspelen op de vraagverandering. Het coronavirus is een goede oefening voor creatief denken van de mensen. De supply chain moet vooruitkijken en een plan voor over 10 jaar maken.

Als de urgentie maar groot genoeg is kan bijna alles!

Literatuurlijst

BD, M. (2014, 8 januari). Het principe en ontstaan van het warenhuis. Geraadpleegd op 16 maart 2020, van <https://punt.info/winkelen/het-principe-en-ontstaan-van-het-warenhuis/>

Bogner, J. R. (2020). Coronavirus: Stehen wir am Beginn einer neuen Pandemie? MMW - Fortschritte der Medizin, 162(2), 8–10. <https://doi.org/10.1007/s15006-020-0080-0>

Bous, J. (2020, 21 februari). Joost Bous, Action: 'Hernieuwde supply chain moet groei faciliteren'. Geraadpleegd op 7 april 2020, van <https://www.supplychainmagazine.nl/joost-bous-action-hernieuwde-supply-chain-moet-groei-faciliteren/>

de Jong, M. [Universiteit van N. (2020). Hoe is het coronavirus ontstaan? [Videobestand]. Geraadpleegd van https://www.youtube.com/watch?v=Wx7-fiTaAH0&feature=emb_logo

Emeritor. (2013, 26 februari). Supply Chain Management | Zoekresultaten | Emeritor. Geraadpleegd op 20 maart 2020, van <https://www.emeritor.com/?s=Supply+Chain+Management>

Ensie. (2015, 31 maart). Epidemie | betekenis & definitie. Geraadpleegd op 20 maart 2020, van <https://www.ensie.nl/redactie-ensie/epidemie>

Ensie. (2017, 23 februari). Pandemie | betekenis & definitie. Geraadpleegd op 20 maart 2020, van <https://www.ensie.nl/dokterswoordenboek/pandemie>

Faber-De Lange, B., & Pieters, R. (2019). Inkoop (3de editie). Groningen, Nederland: Noordhoff.

Gates, B. (2020). Responding to Covid-19 — A Once-in-a-Century Pandemic? New England Journal of Medicine. <https://doi.org/10.1056/nejmp2003762>

Hanff, P. (2020, 6 april). Action gaat leveranciers weer sneller betalen. Geraadpleegd op 7 april 2020, van <https://www.vastgoedmarkt.nl/beleggingen/nieuws/2020/04/action-gaat-leveranciers-weer-sneller-betalen-101153072>

Harari, Y. N. (2020, 20 maart). Yuval Noah Harari: the world after coronavirus | Free to read. Geraadpleegd op 1 april 2020, van https://www.ft.com/content/19d90308-6858-11ea-a3c9-1fe6fedcca75?fbclid=IwAR0oSFZkpVY-vK4qNzd6Uo3JzQU-hdjAH3NsQglC0nTNLcReVw1_ITBa45Y#comments-anchor

Het Parool. (2009, 29 april). Rampenplan pandemie nodig. Geraadpleegd op 6 april 2020, van <https://www.parool.nl/nieuws/rampenplan-pandemie-nodig~b7eadb5c/>

Jorritsma, A. (2020, 27 maart). Corona vraagt ander leiderschap en supply chain strategie. Geraadpleegd op 29 maart 2020, van <https://www.logistiek.nl/supply-chain/artikel/2020/03/corona-vraagt-ander-leiderschap-en-supply-chain-strategie-101172871>

Koopmans, M. [Universiteit van N. (2018). Waarom zijn wij niet goed voorbereid op de volgende pandemie? [Videobestand]. Geraadpleegd van <https://universiteitvannederland.nl/college/waarom-zijn-wij-niet-goed-voorbereid-op-de-volgende-pandemie>

Lunter, P. J. (2020, 17 maart). *Taken en doelen van de moderne Supply Chain Manager en*

voorraadoptimalisatie. Geraadpleegd op 7 april 2020, van <https://www.eazystock.com/nl/blog-nl/de-moderne-supply-chain-manager-voorraadoptimalisatie/?cn-reloaded=1>

Molenaar, T. (2020, 17 maart). Gediversifieerde handelsketen gunstig bij pandemie. Geraadpleegd op 20 maart 2020, van <https://www.computable.be/artikel/nieuws/smart-logistics/6896755/5440850/gediversifieerde-handelsketen-gunstig-bij-pandemie.html>

NOS. (2020, 11 maart). Corona-uitbraak nu officieel pandemie, wat betekent dat? Geraadpleegd op 20 maart 2020, van <https://nos.nl/artikel/2326765-corona-uitbraak-nu-officieel-pandemie-wat-betekent-dat.html>

Petitjean, F. (2020, 4 maart). Bedrijven investeren te laat in smart supply chains. Geraadpleegd op 20 maart 2020, van <https://www.computable.be/artikel/nieuws/ict-branche/6889074/5440850/bedrijven-investeren-te-laet-in-smart-supply-chains.html>

RetailNews. (2020, 19 maart). Action verlengt eenzijdig betalingstermijn voor leveranciers. Geraadpleegd op 7 april 2020, van <https://retailtrends.nl/news/59856/action-verlengt-eenzijdig-betalingstermijn-voor-leveranciers>

Schrijvers, G. (2020, 17 maart). Blog: Wat de historie ons leert over de Corona-epidemie. Geraadpleegd op 20 maart 2020, van <https://www.zorgvisie.nl/blog/wat-de-historie-ons-leert-over-de-corona-epidemie/>

Speksnijder, C. (2020, 13 maart). Het coronavirus wordt vergeleken met de Spaanse griep. Maar de verschillen zijn groot. Geraadpleegd op 20 maart 2020, van <https://www.volkskrant.nl/wetenschap/het-coronavirus-wordt-vergeleken-met-de-spaanse-griep-maar-de-verschillen-zijn-groot-b6604944/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

van der Heijden, R. (2020, 13 maart). "Als China niest dan is de rest van de wereld ziek". Geraadpleegd op 16 maart 2020, van <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/als-china-niest-dan-is-de-rest-van-de-wereld-ziek/>

Veenstra, A. (2020, 26 maart). Corona wijst op kracht en kwetsbaarheid van logistiek. Geraadpleegd op 29 maart 2020, van <https://www.logistiek.nl/supply-chain/blog/2020/03/corona-wijst-op-kracht-en-kwetsbaarheid-van-logistiek-101172896>